

ΓΕΩΛΟΓΙΚΑΙ ΕΡΕΥΝΑΙ ΕΙΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΝ ΑΡΓΟΛΙΔΑ - ΕΡΜΙΟΝΙΔΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΟΧΗΝ ΑΓ. ΘΕΟΔΩΡΩΝ - ΠΕΡΑΧΩΡΑΣ *

ΠΡΟΔΡΟΜΟΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΙΣ

ΥΠΟ

ΑΘ. Α. ΤΑΤΑΡΗ - Γ. ΚΑΛΛΕΡΓΗ

Σύνομης. Είς τὴν παροῦσαν ἔκτιθενται τὰ συμπεράσματα ἐκ τῶν ἔρευνῶν μας εἰς Ἀνατ. Ἀργολίδα, Ἐρμιονίδα (Πελοπόννησος) καὶ περιοχὴν Ἀγ. Θεοδώρων - Περαχώρας (Στερεά Ἑλλάς).

Ἡ ζώνη Παρνασσοῦ - Γκιώνας δὲν κατέρχεται ἐπὶ τῆς Πελοποννήσου, διότι ἡδη ἐπὶ τῶν Γερανείων ὀρέων ἔχομεν τὴν Ὑποπελαγονικὴν ζώνην, ἡ δποία μάλιστα ἐπὶ τῆς χερσονήσου τῆς Περαχώρας εὑρίσκεται εἰς τεκτονικὴν θέσιν πρὸς τὴν ζώνην Ὁλονοῦ.

Τὰ ἵζηματα τῶν ὀρεινῶν ὅγκων Τραπεζώνας - Ἀραχναίου ἀνήκουν εἰς τὴν Ὑποπελαγονικὴν ζώνην, ἡ δποία πρὸς δυσμάς μεταπίπτει εἰς τὴν ζώνην Ὁλονοῦ, πρὸς ἀνατολὰς δὲ εὑρίσκεται εἰς συμφωνίαν μὲ τὴν ἀπὸ τοῦ ἀμμωνιτοφόρου ἄνω Λιασίου ἀρχομένην σχιστοφαμμιτοκερατολιμνικὴν μετ' ὀφειολίθων διάπλασιν.

Ἡ χαμηλὴ περιοχὴ ἀπὸ Ναυπλίου πρὸς Λυγονοριὸ ἀνήκει εἰς τὴν μεταβατικὴν ζώνην. Εἰς τὴν περιοχὴν αὐτὴν ἐντὸς τῶν μαιστριχτίων ὀριζόντων τοῦ φλύσχου ἀπαντοῦν διαβάσαι - σπιλίται - περιδοτίται. Παρατηρεῖται καθυστέρησις τῆς ἐνάρξεως ἀποθέσεως τοῦ φλύσχου ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολάς. Ἡ περιοχὴ Ἐρμόνης ἀνήκει ἐπίσης εἰς τὴν μεταβατικὴν ζώνην.

Σοβαρὰ τεκτονικὰ γεγονότα (ἐφιππεύσεις, ἐπωθήσεις, κατακεκλιμέναι πτυχαί, διαρρήξεις κ.λ.π.) ὀδήγησαν κατὰ τὸ παρελθόν εἰς ἐσφαλμένας ἀποδόσεις τῆς γεωλογικῆς δομῆς εὑρέων περιοχῶν.

Abstract. This paper presents the results of our investigation in eastern Argolis, Hermionis (Peloponnesus) and Agh. Theodori - Perachora area (Mainland Greece).

The Parnassos - Ghiona zone does not extend up to the Peloponnesus for already the Subpelagonic zone is encountered in Gerania Mountains and in the Peninsula of Perachora there are formations of the Olonos zone in tectonic relationship with those of the Subpelagonic zone.

The sediments of the mountainous masses of Trapezona - Arachnæon belong to the Subpelagonic zone which grades - westwards - into the Olonos zone and it is in conformity - eastwards - with the «shale, chert and sandstone with ophiolites» formation which starts from the ammonitebearing upper Lias.

* A. TATARIS - G. KALLERGIS : Geological investigation in Eastern Argolis - Hermionis and Agh. Theodori - Perachora area. Ἀνεκοινώθη κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 28 - 12 - 1964. Ψηφιακή Βιβλιοθήκη "Θεόφραστος" - Τμήμα Γεωλογίας. Α.Π.Θ.

The low area from Nafplion to Lygonrio belongs to the transitional zone. Within the flysch of this area in the Maestrichtian horizons, diabases, spilites and peridotites are encountered.

It is observed that the deposition of the flysch from west to east was retarded.

The area of Ermioni belongs also to the transitional zone.

Important tectonic movements (overthrusting, «nappes de charriage», inclined folds, faulting, etc.) have led in the past to erroneous interpretations of the geological structure of wide areas.

Κατὰ τὴν χαρτογράφησιν τῆς ἀνατολικῶς τοῦ Ἀργολικοῦ πεδίου περιοχῆς, μὲ βοηθὸν τὸν Γ. ΚΟΥΝΗΝ, ἐδόθη εἰς ἡμᾶς ἡ εὐκαιρία διὰ παρατηρήσεις καὶ ἔκτὸς τῆς χαρτογραφηθείσης περιοχῆς. Μέχρι τοῦτο ἐγένοντο ἀρκετοὶ παλαιοντολογικοὶ προσδιορισμοὶ ὑπὸ τῶν Γ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ καὶ Ν. ΜΑΡΑΓΚΟΥΔΑΚΗ, παλαιοντολόγων τοῦ Ι.Γ.Ε.Υ., καὶ τῆς G. BIZON τοῦ Γαλλικοῦ Ἰνστιτούτου Ηετρελαίου¹. Ἡ παλαιοντολογικὴ καὶ πετρολογικὴ μελέτη τοῦ συλλεγέντος πλουσίου ὄντος συνεχίζεται.

Εἰς τὴν παροῦσαν δίδονται συνοπτικῶς προίσματα ἐκ τῶν ἔρευνῶν μας εἰς ἀνατολικὴν Ἀργολίδα, Τροιονίδα καὶ περιοχὴν Ἀγ. Θεοδώρων - Ηεραχώρας.

Είναι γνωστὸν ἐκ τῶν χαρτογραφήσεων τοῦ Ι.Γ.Ε.Υ. καὶ ἐκ παλαιοτέρων ἐργασιῶν εἰς Κεντρικὴν Στερεάν Ελλάδα διὰ ἐπὶ τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου κατέρχονται τὰ ἵζηματα τῆς ζώνης Ὁλονοῦ. Ἐπίσης διὰ τὰ ἀνήκοντα εἰς τὴν ζώνην Παρνασσοῦ ἵζηματα τῆς κυρίας μάζης τοῦ Ἐλικίνος, ἀνατολικῶς αὐτῆς, εὑρίσκονται εἰς τεκτονικὴν σχέσιν μὲ τοὺς σχηματισμοὺς τῆς Υποπελαγονικῆς ζώνης (Ἀνατ. Ἐλλάδος). (Χαρτογράφησις τρύπαλον «Λεβαδεια», κλ. I : 50.000, ὑπὸ Ι. ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΙΟΥ, Α. ΤΑΤΑΡΗ, Ν. ΜΑΡΑΓΚΟΥΔΑΚΗ, κ. ἄ.).

Οἱ σχηματισμοὶ οὗτοι κατέρχονται πρὸς νότον, εἰς τὴν χερσόνησον δὲ τῆς Ηεραχώρας εὑρίσκονται εἰς τεκτονικὴν σχέσιν μὲ τοὺς σχηματισμοὺς τῆς ζώνης Ὁλονοῦ. Ἐκ παρατηρήσεών μας εἰς τοὺς νοτίους πρόποδας τῶν Γερανείων ὄρέων καὶ εἰς ἀνατολικὴν Κορινθίαν - Ἀργολίδα, καθὼς καὶ ἐκ τῆς γενομένης χαρτογραφήσεως καὶ τῶν ὡς ἄνω δεδομένων, ἐβεβαιώθημεν διὰ ἐπὶ τῆς Ηελοποννήσου δὲν ὑπάρχει ἡ ζώνη Παρνασσοῦ.

Η Υποπελαγονικὴ ζώνη, μὲ τὴν χαρακτηριστικὴν σχιστοψαμμιτοκερατολιθικὴν διάπλασιν μετὰ διφειολίθων, ἀρχομένη ἀπὸ τοῦ ἀμμιντοφόρου ἄνω Λιασίου, ἀναπτύσσεται τυπικῶς ἀπὸ Ν. Ἐπιδαύρου - Δήμαινας καὶ πρὸς Ἀγγελόκαστρον ἐντὸς συγκλίνου. Αὗτη ἀποτελεῖ μίαν ἐνότητα μὲ τὴν μᾶζαν τῆς Τραπεζώνας. Ἀμμιντοφόροι ἀσβεστόλιθοι ἀμέσως ὑποκείμενοι τῶν σχιστοκερατολίθων ἀνευρέθησαν καὶ παρὰ τὸ Λυγονοριό. Ἐντὸς αὐτῶν

1. Πυρηναϊκή Βιβλιοθήκη της "Θεόφραστος" καθηγού της Α.Π.Ι.Θ. ΜΑΡΑΓΚΟΥΔΑΚΗΝ καὶ τὴν κ. G. BIZON ἐκφράζομεν τὰς θερμὰς εὐχαριστίας μας διὰ τὴν συμβολήν των

ἀπαντοῦν καὶ filaments. Τῶν ἀμμωνιτοφόρων ἀσβεστολίθων ὑπόκεινται ἀσβεστόλιθοι μὲ filaments καὶ τούτων πάλιν φοιλιθικοί. Ἐντὸς τῆς σχιστοφαμμιτοκερατολιθικῆς διαπλάσεως ὑπάρχουν καὶ ἀσβεστόλιθοι μὲ filaments (Αναστασοποντέα). Οἱ δοφειόλιθοι δὲν εὑρίσκονται εἰς τεκτονικὴν σχέσιν πρὸς τοὺς κερατολίθους, ὅπως δέχεται ὁ J. DERCOURT.

Ἡ ὡς ἄνω διάπλασις ἀπαντᾷ ἐπίσης ἐπὶ τῆς δόδου Ἀθηνῶν - Κορίνθου πρὸ τῶν Ἄγ. Θεοδώρων, παρὰ τὴν θέσιν «Κόκκινο Λιθάρι», μετὰ πλακωδῶν ἀσβεστολίθων μὲ filaments καὶ πυριτολίθων.

Ἡ Ὅποπελαγονικὴ ζώνη μεταπίπτει, ἀπὸ τῆς περιοχῆς Στεφανίου-Λιμνῶν καὶ πρὸς τὰ δυτικά - νοτιοδυτικά, διὰ πλαστικωτέρων ἵζημάτων, εἰς μίαν μεταβατικὴν ζώνην, ἔχουσαν χαρακτῆρας μικτούς, ἥτοι τῆς Ὅποπελαγονικῆς ζώνης καὶ τῆς ζώνης Ὁλονοῦ. Ἡ τελευταία ἀναπτύσσεται τυπικῶς ἀπὸ Ἀγριούς - Ἀστρούς καὶ πρὸς δυσμάς, ἐπωθημένη ἐπὶ τῆς ζώνης Τριπόλεως.

Ἡ μεταβατικὴ αὕτη ζώνη θὰ πρέπει νὰ ἀναζητηθῇ καὶ ἐπὶ τῆς Στερεοῖς Ἑλλάδος.

Μεταβατικὰ ἵζηματα ἀπαντοῦν ἐπίσης εἰς τὴν χαμηλὴν νοτίαν περιοχὴν μεταξὺ Ναυπλίου - Λυγουριοῦ καὶ Ἀλογόμανδρας - Ναυπλίου, ἥδη ἀπὸ τοῦ Τριαδικοῦ.

Ἡ περιοχὴ Ἐρμίων ἔχει ἀνάλογον δομὴν πρὸς τὴν περιοχὴν τοῦ Ναυπλίου, μὲ ἐπικρατοῦντας φασικοὺς χαρακτῆρας, ἀπὸ τοῦ ἄνω Κρητιδικοῦ, δομοίους πρὸς τοὺς τῆς ζώνης Ὁλονοῦ.

Εἰς τὴν περιοχὴν τῶν μεταβατικῶν ἵζημάτων ἀπὸ Ναυπλίου πρὸς Λυγουριὸν παρατηροῦνται εἰς τοὺς δριζόντας τοῦ Καμπανίου - Μαιστριχτίου καὶ εἰς τὰ κατώτερα μέλη τοῦ φλύσχου διαβάσαι - σπιλίται - περιδοτῖται. Εἰς πρόσφατον ἀνακοίνωσίν του εἰς τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν ὁ Α. ΤΑΤΑΡΗΣ ἀναφέρει ἀνάλογον ἔκχυσιν σπιλιτικῆς λάβας ἐντὸς ἀσβεστολιθικῆς ἵλυος τῶν μαιστριχτίων δριζόντων τῆς ζώνης Ὁλονοῦ, εἰς περιοχὴν Σύμης, ἀνατ. Κρήτης.

Οἱ φλύσχης ἥρχισεν ἀποτιθέμενος ἀπὸ τοῦ Μαιστριχτίου καὶ ἀνατολικῶτερον (Λυγουριὸ) ἀπὸ τοῦ Παλαιοκαίνουν - κάτω Ἡλωκαίνουν.

Οἱ ἐκτεταμένος λουτήσιος ἀσβεστολιθικὸς δριζῶν (μὲ Discocyclina κ. ἄ.), ὁ ἀπαντῶν εἰς τὴν νοτίαν ἀπόληξιν τοῦ ὄγκου τῆς Τραπεζώνας - Ἀραγγαίου, δὲν ὑπάρχει εἰς ἐγγύτατα αὐτοῦ ενδισκομένας μάζας τῶν μεταβατικῶν ἵζημάτων, εἰς τομὰς χαρακτηριστικὰς τῆς μεταβάσεως ἀπὸ τοὺς στιφροὺς ἀσβεστολίθους (μὲ Globotruncana, Globorotalia κ. ἄ.) εἰς τὸν φλύσχην. Τοῦτο ἀποτελεῖ ἐν ἐπὶ πλέον τεκμήριον τῆς ἐπωθήσεως τῶν μαζῶν Τραπεζώνας - Ἀραγγαίου ἐπὶ τῶν ἵζημάτων μεταβάσεως. Η ἐπώθησις ἐπὶ τοῦ φλύσχου παρατηρεῖται εἰς Σπηλιές Άγ. Αημητρίου καὶ εἰς περιοχὴς Μυκηνῶν - Προσύμνης - Ἀμυγδαλίτσας.

Εἰς περιοχὴν φλοκήσματος πλακατοφόρων θεόφραστος θηριώδης, Γεωλόγιας Α. Φ. Θ. τῆς σγι-

στοιχαμμιτοκερατολιθικής διαπλάσεως μετ' ὀφειολίθων ἐπίκεινται τεκτονικῶς ἀσβεστόλιθοι - δολομῖται τριαδικῆς - κατωιουρασικῆς ἡλικίας.

Ὕπὸ ἀναλόγους τεκτονικὰς συνθήκας εὑρίσκονται αἱ τριαδικαὶ ἀνθρακικαὶ μᾶζαι τοῦ Διδύμου ὅρους ἐπὶ τῆς ὡς ἄνω διαπλάσεως (Ἄβγὸ - Δίδυμα), δομίως δέ, ὡς φαίνεται, καὶ εἰς Σοφικόν.

Τεκτονικὰ γεγονότα φέρουν ἑγγὺς ἀλλήλων τὴν διάπλασιν αὐτὴν πρὸς τὴν διάπλασιν τοῦ φλύσχου (Λυγουριὸ κ. ἀ.), δπότε καὶ ἡ διάκρισις αὐτῶν πολλάκις εἶναι λίαν δυσχερής, ἥ καὶ ἀδύνατος ἀκόμη.

Εἰς τοὺς σχηματισμοὺς τῆς Ὑποπελαγονικῆς ζώνης τῶν μαζῶν Τραπεζούνας - Ἀραχναίου ἐπικρατεῖ ἡ τεκτονικὴ τῶν βαρέων πτυχῶν καὶ διαρρήξεων. Ἀντι-θέτως εἰς τὰ μεταβατικὰ ἡ τῶν πτυχώσεων.

Εἰς κατακελιμένην διερρηγμένην πτυχήν, δυτικῶς τῆς Προσύμνης, διατηροῦνται μέλη τῆς σχιστοψαμμιτοκερατολιθικῆς διαπλάσεως, ἥ ὅποια φθάνει, πιθανόν, μέχρι τοῦ Κιμμεριδίου.

Τμῆμα τῆς διαπλάσεως, μὴ καλυφθὲν ὑπὸ τῆς κρητιδικῆς ἐπικλύσεως, ἐτροφοδότει εἰς κλαστικὰ ὄντικὰ τὴν δυτικωτέραν περιοχήν.

Περιοχὴ πάλιν τῶν μεταβατικῶν ἵζημάτων, ὡς πλαστικωτέρα, ἀναδυθεῖσα κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἄνω Κρητιδικοῦ, ἐτροφοδότησεν εἰς κλαστικὰ ὄντικὰ μαιστριχτίους καὶ νεωτέρους δρίζοντας τῶν μεταβατικῶν ἵζημάτων.

Εἰς τὸ Ναύπλιον τριαδικαὶ - κατωιουρασικαὶ μᾶζαι ἐφιππεύουν τὸν φλύσχην τῆς περιοχῆς.

Δυτικώτερον, εἰς περιοχὴν Ἀργους, ἀπαντοῦν, ἐπίσης ἐπὶ τοῦ φλύσχου, μᾶζαι τριαδικῶν ἀσβεστολίθων.

Τὰ ὑπὸ τοῦ ΣΑΥΕΥΧ ὡς ιουρασικὰ θεωρηθέντα σερπεντινικὰ κροκαλοπαγὴ τοῦ Παλαμηδίου ἀνήκουν εἰς τὴν διάπλασιν τοῦ φλύσχου. Οὗτος μεταξὺ Ἰτσ - Καλὲ καὶ Παλαμηδίου συμπιέζεται ἐντὸς συγκλίνου (βλ. σχ. 1).

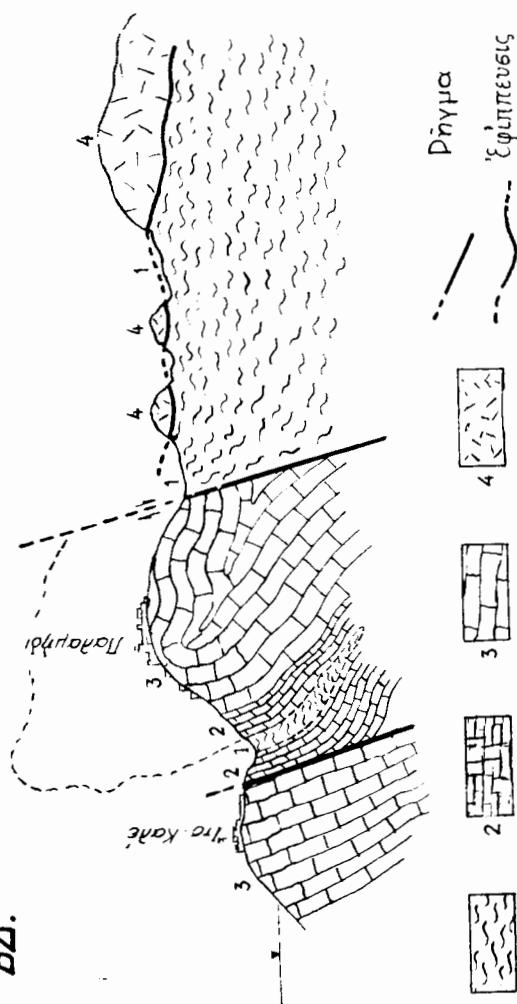
Αἱ δομοίστητες μεταξὺ ιουρασικῆς σχιστοψαμμιτοκερατολιθικῆς διαπλάσεως καὶ φλύσχου ὠδήγησαν κατὰ τὸ παρελθόν εἰς ἐσφαλμένας ἔρμηνειάς τῆς τεκτονικῆς δομῆς εὑρεῖῶν περιοχῶν (Ναύπλιον - Λυγουριὸ κ. ἀ.). Ἐξ αὐτοῦ δὲ τοῦ λόγου εἰμεθα ἐπιφυλακτικοὶ ὅσον ἀφορᾷ τὸν χαρακτηρισμὸν σχηματισμῶν δομίων πρὸς φλύσχην, ἀπαντώντων εἰς περιοχὴν Περαχώρας. Τὸ θέμα χρήζει προσεκτικῆς ἔξετάσεως καὶ δέον δπως ἀναζητηθῆ τὸ ὑπόβαθρον αὐτῶν τῶν σχηματισμῶν, καθ' ὅσον, ὡς διεπιστώσαμεν, εἰς περιοχὴν Βουλιαγμένης Περαχώρας ὑπάρχουν κατωιουρασικὰ ἀνθρακικὰ ἵζηματα μὲ φασικοὺς χαρακτῆρας τῆς Ὑποπελαγονικῆς ζώνης (οἱ δοποῖοι, ὡς εἶναι γνωστὸν ἔξ ἄλλων περιοχῶν τῆς Κεντρικῆς Στερεάς Ἐλλάδος, εἶναι ὅμοιοι πρὸς ἐκείνους τῆς ζώνης Παρνασσοῦ - Γκιώνας εἰς τοὺς αὐτοὺς δρίζοντας), ἥ ἀπαντῶσα δὲ εἰς περιοχὴν Ἀγ. Θεοδώρων ιουρασικὴ σχιστοψαμμιτοκερατολιθικὴ διάπλασις ἀναμένεται καὶ εἰς ἄλλας θέσεις.

Αἱ δομοίστητες πάλιν μεταξὺ ὠδισμένου τύπου νεογενῶν σχηματισμῶν πρὸς δρίζοντας τῆς φλύσχου "Θέρφαρος" Τήλιμον Γαλαργίας οὖν θροισμόν, εἶχον τὸ αὐτὸν ἀποτέλεσμα.

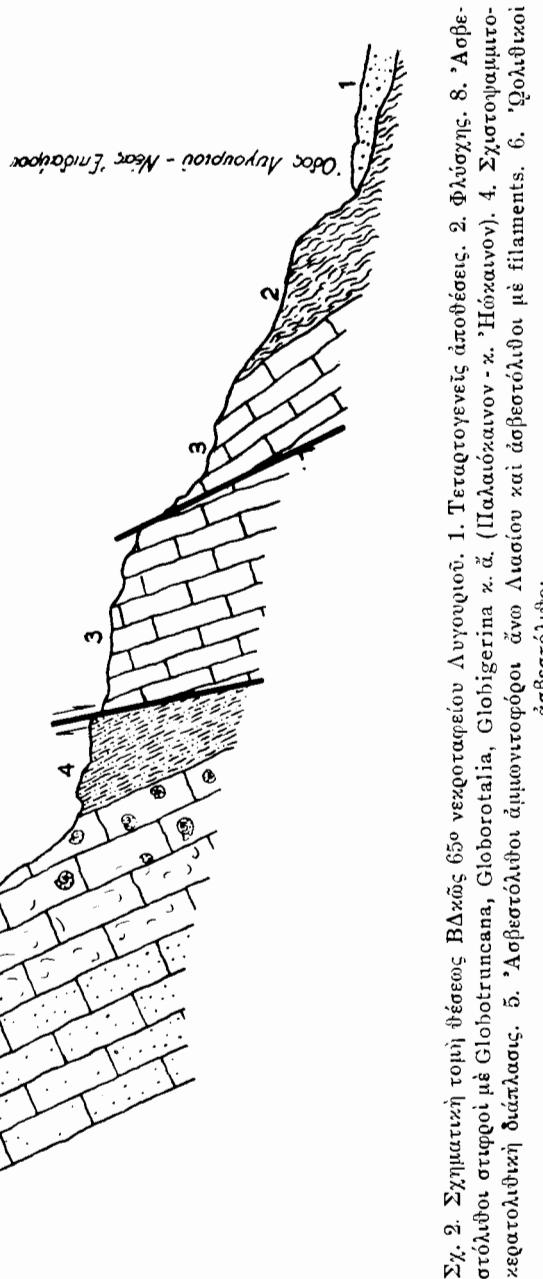
ΝΑ.

ΒΔ.

Ν

Σχ. 1. Σχηματική τομή περιοχής Ναυπλίου. 1. Φλόσης. 2. Ασβεστόλιθοι (Σενόνιον). 3. 'Ασβεστόλιθοι αλλ. (Τουρδώνιον - κ. Κρητιδικόν). 4. Ασβεστόλιθοι αλλ. [Γραδικόν - κ. Ιουρασιόν].

N**B**

Σχ. 2. Σημαντική τομή θέσεως ΒΔκδς 65ο νεκροταφείο Λυγουνιού. 1. Τετραγωνεύς διποθέσεις. 2. Φλύσης. 3. Άσβετστανθο στρεμμοί με *Globostruncana*, *Globigerina* κ.ά. (Πλαστόζανον - κ. 'Ηώκανον). 4. Συγκρομαμματο-κεφαλολιθική διάσταση. 5. Άσβετόλιθοι διμοντοφόροι από Λιασίου και διβεστόλιθοι με filaments. 6. Όρλιθικοι άσβετόλιθοι.

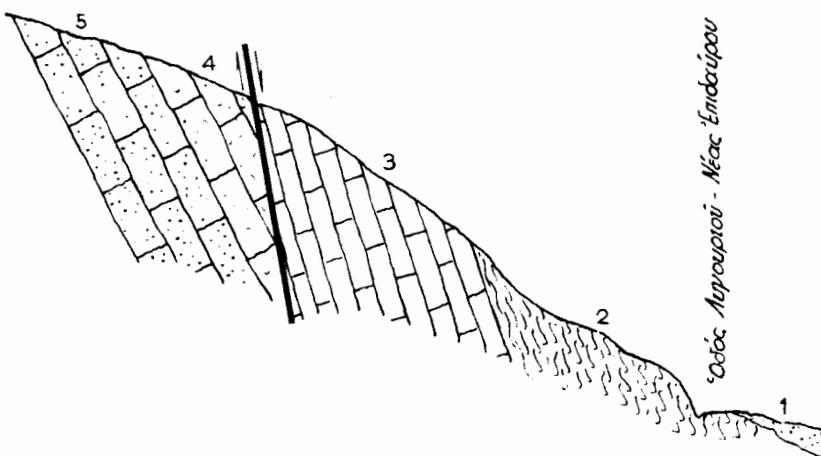
Έντος τῆς ἐπωθήσεως καὶ τῶν ἐφιππεύσεων παρατηρεῖται ἀποκόλλησις καὶ σχετικὴ κίνησις μεταξὺ σχηματισμῶν διαφόρου πλαστικότητος, ὅπως μεταξὺ κερατοφυρικῶν τόφφων καὶ τῶν ὑπεροχειμένων τριαδικῶν ἵζημάτων. Εἰς τὰ κρητιδικὰ ἵζηματα καὶ τὸν φλύσχην τῆς μεταβατικῆς χαμηλῆς περιοχῆς ἀπὸ Ναυπλίου πρὸς Λυγούριο παρατηρεῖται σύστημα ἀλληλοδιαχομένων πτυχῶν, συχνὰ κατακεκλιμένων καὶ διερρηγμένων. Παρομοία εἰκὼν παρατηρεῖται καὶ εἰς περιοχὴν Ἀργονοῦ (Λάρισα - Ἀσπίς).

Οἱ ἄξονες πτυχῶν ἔχουν ἐπικρατοῦσαν δ/νσιν Α - Δ ἐως ΒΔ/κήν.

Οἱ ρόλοις τῆς μορφολογίας τοῦ ὑποθαλασσίου ἔξαρματος τῶν συμπαγῶν μαζῶν τῆς ζώνης Τριπόλεως καὶ τοῦ ὑποβάθρου αὐτῆς διὰ τὴν ἐκδήλωσιν

B

N

Σχ. 3. Σχηματικὴ τοιμὴ θέσεως διλύγον ἀνατολικῶτερον τῆς τοιμῆς τοῦ σχήματος 2. 1. Τεταρτογενεῖς ἀποθέσεις. 2. Φλύσχης 3. Ἀσβεστόλιθοι στιφροὶ μὲ Clobotruncana, Globorotalia, Globigerina κ. ἄ. (Παλαιόκαινον - κ. Ἡώκαινον). 4. Ἀσβεστόλιθοι μὲ filaments. 5. Ψολιθικοὶ ἀσβεστόλιθοι.

τῶν τοιούτων διακυμάνσεων τῶν δ/σεων τῶν ἀξόνων πτυχῶν ὑπῆρξε σημαντικός. Τὰ κύρια οργάνα τὰς αὐτὰς δ/νσεις. Σοβαρὰ οργάνα τέρησιν πλησίον ἀλλήλων σχηματισμοὺς μὲ παρομοίους λιθολογικοὺς χαρακτῆρας, ἀλλὰ διαφόρους ἥλικιας, ὅπως π. γ. παρὰ τὸ Λυγούριο (βλ. σχ. 2, 3).

Συνεπείᾳ οργάνων ΒΔ/κῆς κυρίως δ/νσεως ἐδημιουργήθη τὸ ταφροειδὲς βύθισμα μεταξὺ Ναυπλίου - Ἀργονοῦ, ἐντὸς τοῦ δποίου ἀπετέθησαν τὰ νεογενῆ καὶ τεταρτογενῆ ἵζηματα.

Τὰ νεογενῆ προσβάλλονται ὑπὸ οργάνων δ/νσεως Α - Δ. Ἐξ αὐτοῦ συνάγεται, ὡς πιθανή, ἡ μετανεογενῆς ἥλικια αὐτῶν, ἐφ' ὅσον δὲν θὰ πρόκειται περὶ παλαιοτέρων, ἀναδρασάντων.

S U M M A R Y

In this paper a summary is given of the results of our investigations in eastern Argolis, Hermione and Agh. Theodori - Perachora area. From mapping carried out by the I.G.S.R., as well as from earlier field work in Central Mainland, Greece, it results that the sediments of the Olonos zone have access to the Gulf of Corinth. Likewise, the sediments of the main mass of Helicon — which belong to the Parnassos zone — are in tectonic relationship with the formations of the Subpelagonic zone (of Eastern Greece), eastwards of the main Helicon mass. (Mapping of «Levadia» sheet on the scale of 1 : 50.000 by J. PAPASTAMATIOU, A. TATARIS, N. MARANGOUADAKIS, etc.).

These formations extend to south and in Perachora peninsula are in tectonic relationship with the formations of the Olonos zone. From observations made by us at the southern foot of Gerania mountains and in eastern Corinthia - Argolis, as well as from mapping and the above data, it has been confirmed that the Parnassos zone does not extend up to the Peloponnesus.

The Subpelagonic zone which is characterized by a shale, chert and sandstone system with ophiolites and begins from the ammonite - bearing upper Lias, develops typically from New Epidaurus - Demena to Angelokastron within a syncline. Thus this system forms a unity with the mass of Trapezona.

Ammonite - bearing limestones, immediately underlying the shale, chert and sandstone formation were also found near Lygourio. Within these limestones «filaments» also occur. Limestones with «filaments», underlain by oolitic limestones, are underlying these ammonite - bearing limestones. Within the shale, chert and sandstone formation there occur also limestones with «filaments» (Anastassopouleika). Contrary to what J. DERCOURT states, the ophiolites are not in tectonic relationship with the cherts. The above described formation, together with bedded limestones with «filaments» and chert is also encountered in Athens - Corinth road before Agh. Theodori at the locality called «Kokkino Lithari».

From Stephanion - Limnes area to W - SW this zone grades - through more plastic sediments - into a transitional zone with mixed features, i.e. those of the Subpelagonic and Olonos zones. The latter develops typically from Argos - Astros to the W. overthrust onto the Tripolis zone. This transitional zone should be sought for also in Mainland Greece. Transitional sediments, beginning with the Triassic occur also in the low southern area lying between Nafplion - Ly-

^{Ψηφιακή Βιβλιοθήκη "Θεόφραστος" - Τμήμα Γεωλογίας Α.Π.Θ.}

gourio and Alogomandra - Nafplion. The structure of Ermioni area is similar to that of the area of Nafplion with prevailing facies features from the upper Cretaceous, similar to those of the Olonos zone.

In the area of transitional sediments, i. e. from Nafplion to Lygourio, in the horizons of Campanian - Maestrichtian and in the lower horizons of the flysch, diabases, spilites and peridotites are observed.

The deposition of the flysch began from the Maestrichtian. The flysch occurring more to the east (at Lygourio) was at first deposited in the Palaeocene - Lower Eocene.

The extensive luteian limestone horizon (*Discocyclina* etc.), which occurs in the southern end of Trapezona - Arachnaeon masses, is not encountered within masses of transitional sediments (in sections which are typical of the transition from lithographic limestones with *Globotruncana*, *Globorotalia* etc. to the flysch) lying next to the luteian limestone horizon. This is one more proof of the overthrusting of the Trapezona - Arachnaeon masses onto the transitional sediments. The overthrusting onto the flysch is observed in Spilies of Aghios Demetrios and in the areas of Mycenaean, Prosymni, Amygdalitsa. In the area of Angelokastron and eastwards towards Limnes, limestones — dolomites of the triassic — lower jurassic age are overlying tectonically the shale, chert and sandstone system with ophiolites.

The triassic carbonaceous masses of Didymon also occur under similar tectonic conditions on the above-mentioned system (Avgo, Didyma), as is also shown at Sophicon. Tectonic events bring into close relationship the formations of the shale, chert and sandstone system with those of the flysch (Lygourio, etc.) and very often in such cases the above formations can hardly be distinguished.

In the formations of the Subpelagonic zone of Trapezona - Arachnaeon masses large folding and marked faulting are prevailing.

On the contrary in the transitional sediments marked folding is prevailing.

In an inclined fractured fold westwards of Prosymni there are still horizons of the shale, chert and sandstone system, which probably reach the Kimmeridgian. Part of the system, not covered by the cretaceous transgression, was feeding the westernmost area with clastic material.

Likewise, a more plastic area of transitional sediments, which emerged towards the end of the upper Cretaceous, has fed the maestrichtian and the more recent horizons of the transitional sediments with clastic materials.

In Nafplion triassic - lower jurassic masses are overthrust onto the flysch of the area.

More to the west, in the Argos area, masses of triassic limestones are also overlying the flysch.

The serpentine conglomerates of Palamidi, regarded by CAYEUX as Jurassic, belong to the flysch formations. The latter is compressed within a syncline between Its - Kale and Palamidi (fig. 1).

Similarities of the jurassic shale, chert and sandstone system with the flysch have led in the past to erroneous interpretations concerning the tectonic structure of large areas (Nafplion - Lygourio, etc.).

Because of this we show some reserve as to the designation of formations like flysch encountered in Perachora area. This subject should be carefully examined and the basement of these formations should be located since, as it has been ascertained, lower jurassic carbonate sediments with the main features of the Subpelagonic zone (which features as is known from others areas of Central Mainland, Greece, are the same as those of the Parnassos - Ghiona zone in these horizons) occur in the Vouliagmeni area of Perachora and the jurassic shale, chert and sandstone formation encountered in the area of Agh. Theodori is expected to be found also elsewhere.

The similarities existing between a specific type of neogene formation and the flysch horizons rendering difficult their distinction have had the same result.

Apart from the overthrusting one notices a loosening and a relative movement among formations with a different plasticity as between keratophyric tuffs and the overlying triassic sediments.

In the cretaceous sediments and the flysch of the transitional low area lying between Nafplion and Lygourio, a system of successive folds, often inclined and fractured, is observed.

A similar picture is also offered by the Larissa - Aspis area of Argos. The fold axes are striking E - W to NW.

The morphology of the submarine elevation of the compact masses of Tripolis zone and of its basement has played an important part in the production of variations in the strike of fold axes. The main faults have the same strike. Due to important faults there are, close to each other, formations with similar petrological features but of a different age, as for example at Lygourio (fig. 2, 3).

The trench - like depression between Nafplion and Argos, wherein the neogene and quaternary sediments have been deposited, owes its origin to faults mainly of a NW strike.

The neogene formations are affected by NW faults with a E - W

strike. If these faults are not old ones which have been restored, then it is concluded that they are of a post - neogene age.

Έπηκολούθησε συζήτησις καθ' ήν είπον :

α) Ό κ. Θ ΣΠΗΛΙΑΔΗΣ :

'Η παρουσία τῶν στοιχείων τῆς Ζώνης 'Ωλονοῦ - Πίνδου διεπιστώθη τὸ πρῶτον ὑπ' ἐμοῦ παρὰ τὴν δημοσίαν Λουτρακίου - Περαχώρας καὶ ἐν συνεχείᾳ ἔβεβαιώθη ἡ ἐπέκτασις αὐτῆς ἕως τὴν λίμνην τῆς Βουλιαγμένης καὶ τὸ 'Ηράῖον.

'Ἐπομένως οἱ σχηματισμοὶ αὐτοὶ καὶ εἰς τὴν μίαν καὶ εἰς τὴν ἄλλην περίπτωσιν ἀνήκουν εἰς τὴν ζώνην 'Ωλονοῦ - Πίνδου καὶ μόνον.

β) Ό κ. Ι. ΜΠΟΡΝΟΒΑΣ :

'Ἐφ' ὅσον ἡ περιγραφομένη περιοχὴ ἀνήκει ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν 'Υποπελαγονικὴν ζώνην μὲ δλας τάς μεταβάσεις πρὸς τὴν ζ. 'Ολωνοῦ - Πίνδου, τότε πρέπει ἡ ζ. Παρνασσοῦ - Γκιώνας νὰ τερματίζεται ὡς τεῖχος κατὰ μῆκος τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου. Τοῦτο δὲν εἶναι λογικόν κατὰ τὴν γνώμην μου. 'Η ἐμφάνισις παρὰ τὴν Περαχώραν τῆς ζ. 'Ολωνοῦ - Πίνδου φέρει τὴν ζ. ταύτην ἀνατολικώτερον τῆς ζ. Παρνασσοῦ - Γκιώνας. Πιστεύω ὅτι κάτι ἄλλο συμβαίνει, τὸ όποιον δὲν ἔχει ἀκόμη διευκρινισθῇ λόγῳ μὴ διλοκληρώσεως τῆς χαρτογραφήσεως τῆς 'Ανατολικῆς Στερεᾶς καὶ τοῦ ἐντόνου θαλασσίου διαμελισμοῦ τῆς εὔρυτέρας περιοχῆς.

Κατὰ τὸν DERCOURT, ὅπως συμπεραίνομεν ἐκ τοῦ ἐκτυπωθέντος γεωλογικοῦ χάρτου τῆς Β. Πελοποννήσου, τὸ συγκρότημα Τραπεζώνας ἀποτελεῖ τὸ «ἀκρωτήριον» (Cap) τῆς ζώνης Παρνασσοῦ - Γκιώνας πρὸς Ν.

Θά πρέπη κατὰ συνέπειαν ἡ περιγραφομένη περιοχὴ νὰ θεωρηθῇ τὸ «σημεῖον» συναντήσεως τῶν τριῶν ζωνῶν, ἥτοι τῆς 'Υποπελαγονικῆς πρὸς Α, Πίνδου πρὸς Δ, καὶ Παρνασσοῦ πρὸς Β.

Οὕτω δικαιολογοῦνται αἱ δόμοιότητες φάσεως τῶν εἰς τὰς διαφόρους θέσεις συναντωμένων σχηματισμῶν.

'Η εὕρεσις ἔξ ἄλλου ἡ κακαινικῶν ἀσβεστολίθων, ἥτις προϋποθέτει ἔναρξιν φλύσχου κατὰ τὸ ἡώκαινον, δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς γεωτεκτονικὸν γνώρισμα τῆς ζώνης Παρνασσοῦ.

Ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω ὁ ἀνακοινῶν κ. Α. ΤΑΤΑΡΗΣ ἀπήντησεν :

α) Εἰς τὸν κ. ΣΠΗΛΙΑΔΗΝ :

'Ητο γνωστὸν ἐκ τῶν χαρτογραφήσεων τοῦ I.G.E.Y. τῶν φύλλων «Γαλαξείδιον», «Δελφοί», καθὼς καὶ ἄλλων ἔργασιῶν, ὅτι εἰς τὰς βορείας ἀκτὰς τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου ὑπάρχουν τὰ ἵζηματα τῆς ζώνης 'Ωλονοῦ. Τὸ γεγονός αὐτὸ μᾶς ὑπέβαλε τὴν σκέψιν τῆς ἀναζητήσεως τῆς ζώνης 'Ωλονοῦ νοτιώτερον, ὅπου καὶ τὴν παρετηρήσαμεν, ἥδη ἀπό μακροῦ, εἰς τὴν περιοχὴν Λουτρακίου - Περαχώρας.

'Ἐκ τῆς χαρτογραφήσεως πάλιν ὑπὸ τοῦ I.G.E.Y. τοῦ φύλλου «Λεβάδεια» προέκυψεν ὅτι εἰς τὸν ἀνατ. 'Ελικῶνα ἡ 'Υποπελαγονικὴ ζώνη εὑρίσκεται ἐπωθημένη ἐπὶ τῆς ζώνης Παρνασσοῦ.

'Η χαρτογράφησίς μας κατὰ τὸ 1963 - 64 τοῦ φύλλου «Ναύπλιον», ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰ ἀνωτέρω, μᾶς ὅθησεν εἰς νέας παρατηρήσεις εἰς τὸν χῶρον

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη "Θεόφραστος" - Τμήμα Γεωλογίας. Α.Π.Θ. **15**

‘Αγ. Θεοδώρων - Λουτρακίου - Περαχώρας, μερικάς τῶν ὁποίων ἔξεθέσαμεν καὶ εἰς προηγουμένην ἀνακοίνωσιν τοῦ κ. ΣΠΗΛΙΑΔΗ.

‘Η παρουσία βορείως τῆς Βουλιαγμένης ἀνθρακικῶν ἵζημάτων κατωιουρασικῆς ἡλικίας τῆς ‘Υποπελαγονικῆς ζώνης, μὲ φασικοὺς χαρακτήρας παρομοίους ἐκείνων τῆς ζώνης Παρνασσοῦ, καὶ ἡ στενὴ σύνδεσίς των μὲ τὴν ἀπὸ τοῦ ἄνω Λιασίου ἀρχομένην σχιστοψαμιτοκερατολιθικὴν διάπλασιν, καθὼς ἐπίσης καὶ τὸ γεγονός ὅτι ἀναμένομεν τὴν μεταβατικὴν ζώνην ἀπὸ τῆς ‘Υποπελαγονικῆς εἰς τὴν τοῦ ‘Ωλονοῦ καὶ εἰς τὴν περιοχὴν αὐτήν, δὲν μᾶς ἐπέτρεψαν νὰ χαρακτηρίσωμεν ὡς φλύσχην τὴν διάπλασιν, ἡ δποία ἀπαντᾶ ἀπὸ τῆς Περαχώρας πρὸς Βουλιαγμένην, διότι δὲν ὑπῆρχεν ὁ χρόνος διὰ τὴν ἔξαντλησιν τοῦ θέματος.

Ἐάν ἀνευρέθῃ ὑπὸ τοῦ κ. ΣΠΗΛΙΑΔΗ τὸ Μαιστρίχτιον εἰς τὸ ὑποκείμενον αὐτῆς τῆς διαπλάσεως, τότε πράγματι πρόκειται περὶ φλύσχου καὶ θὰ πρέπη νὰ ἀναζητηθῇ τὸ τεκτονικὸν γεγονός τὸ ὁποῖον φέρει ἐγγύς τὰ βορείως τῆς Βουλιαγμένης κατωιουρασικά ἀνθρακικά ἵζηματα μὲ τὸν νοτίων αὐτῶν ἀπαντῶντα φλύσχην.

β) Εἰς τὸν κ. ΜΠΟΡΝΟΒΑΝ :

Αἱ χαρτογραφήσεις τοῦ Ι.Γ.Ε.Υ. ἐπὶ τῆς Κ. Στερεάς ‘Ελλάδος, εἰς τὰς δποίας καὶ ἡμεῖς ἐλάβομεν μέρος ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν, καὶ οἱ ἐκδοθέντες χάρται, καθὼς καὶ ἡ μετὰ τοῦ κ. Ι. ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΙΟΥ ἐργασία μας «‘Η ΤΕΚΤΟΝΙΚὴ τῶν ἵζημάτων μεταβάσεως ἀπὸ τῆς ζώνης Παρνασσοῦ - Γκιώνας εἰς τὴν ζώνην ‘Ωλονοῦ - Πίνδου» κ. ἀ. παρέχουν στοιχεῖα, τὰ δποῖα ἀσφαλῶς θὰ πρέπη νὰ ἔχετε ὑπ’ ὅψιν σας.

Οὐδεὶς ὡμίλησε περὶ «τείχους» κατὰ μῆκος τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου, εἰς τὸ ὁποῖον τερματίζεται ἡ ζώνη Παρνασσοῦ - Γκιώνας. Τὸ «μὴ λογικὸν» συνεπῶς κατὰ τὴν γνῶμην σας «τείχος» εἶναι αὐθαίρετον συμπέρασμα ἰδιόκον σας, τὸ ὁποῖον δὲν γνωρίζω πόθεν συνάγετε.

Εἰς τὸ ἐκδοθὲν τὸ 1962 ὑπὸ τοῦ Ι.Γ.Ε.Υ. φύλλον «Γαλαξείδιον» φαίνεται ἡ μετάβασις τῶν ἵζημάτων τῆς νοτίου Γκιώνας πρὸς τὰ ἵζηματα τῆς ζώνης ‘Ωλονοῦ καὶ ἐφιππεύσεις αὐτῶν, καθὼς ἐπίσης καὶ ἡ ἐπώθησις τῶν μεταβατικῶν ἵζημάτων Παρνασσοῦ - Γκιώνας ἐπὶ τῶν ἵζημάτων τῆς ζώνης ‘Ωλονοῦ - Πίνδου εἰς περιοχὴν Γαλαξειδίου (θέσις Σπλαίες κ. ἀ.).

Εἰς τὸ ἀνατολικώτερον φύλλον «Δελφοί», εἰς τὰς ἀπολήξεις τοῦ Ἰνοτίου Παρνασσοῦ, σημειούνται ἐπίσης μεταβατικά ἵζηματα μέχρι τῶν ἀκτῶν τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου.

Τοῦ γνωστῆς εἰς ἡμᾶς ἡ παρουσία ἐπὶ τῆς Περαχώρας ἵζημάτων μὲ φασικοὺς χαρακτήρας τῆς ζώνης ‘Ωλονοῦ, τὰ δποῖα ὁ c. RENZ ἔθεωρει ὡς ἀνήκοντα εἰς τὴν ζώνην ‘Ανατ. ‘Ελλάδος. ‘Υπὸ τὸ πρίσμα τῶν νεωτέρων ἐρευνῶν ἐπεσκέφθημεν καὶ πάλιν τὴν περιοχὴν καὶ ἐβεβαιώθημεν περὶ τῆς παρουσίας τῶν, ἔχομεν δὲ καὶ σχετικὴν ἀνακοίνωσιν ἐπὶ τοῦ θέματος τοῦ κ. Θ. ΣΠΗΛΙΑΔΗ.

Ἐπὶ τῶν ἀκτῶν τῆς Β. Πελοποννήσου, ἀπὸ τοῦ χωρίου Δερβένι πρὸς Πάτρας εἰς πλείστας θέσεις ἐμφανίζονται πάλιν τὰ ἵζηματα τῆς ζώνης ‘Ωλονοῦ. Συνεπῶς ὁ χῶρος τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου κρύπτει ἵζηματα τῆς ζώνης ‘Ωλονοῦ. Τίθεται οὕτω τὸ πρόβλημα τῆς μορφολογίας τῆς αὐλακούς ἐντὸς τῆς ὁποίας ἀπετέθησαν τὰ ἵζηματα αὐτῆς τῆς ζώνης, τὸ δποῖον πρέπει νὰ ἔξετασθῇ ἐν συνδυασμῷ μὲ τὸ τῆς μορφολογίας τοῦ ὑποθαλασσίου ἔξαρματος ὅπου ἔλαβε χώραν ἡ ἀπόθεσις τῶν ἵζημάτων τῆς ζώνης Τριπόλεως.

Αύτά είναι τά γεγονότα ως πρός διατήρηση καλούμεν «ζώνην 'Ωλονοῦ»· τά δλλα είναι δογματισμοί.

'Ως πρός τὴν 'Υποπελαγονικήν ζώνην (ζώνην 'Ανατ. 'Ελλάδος τοῦ c. RENZ), οπως ἀνέφερα, αὕτη εἰς τὸν ἀνατ. 'Ελικῶνα ἔρχεται εἰς τεκτονικήν ἐπαφήν μὲ τὴν ζώνην Παρνασσοῦ - Γκιώνας, εἰς τὴν ὅποιαν ἀνήκει ἡ κυρία μᾶζα τοῦ 'Ελικῶνος.

'Εκ τοῦ φύλλου πάλιν «'Αμφίκλεια» είναι φανερὸν διατήρηση εἰς ΒΑΚὸν Παρνασσὸν ἔχομεν μεταβατικὰ ιζήματα πρός τὴν 'Υποπελαγονικήν ζώνην καὶ ἐπώθησιν τῆς τελευταῖς ἐπὶ τῶν ιζημάτων τοῦ Παρνασσοῦ. Αἱ δυτικαὶ πάλιν παρυφαὶ τῆς Κωπαΐδος συνίστανται ἐκ σχηματισμῶν τῆς 'Υποπελαγονικῆς ζώνης.

'Επὶ τῶν νοτίων προβούνων τῶν Γερανείων ὑπάρχει ἡ κατωιουρασικὴ μετὰ δφειολίθων σχιστοφαμμιτοκερατολιθικὴ διάπλασις, εἰς τὴν περιοχὴν δὲ τοῦ Πόρτο Γερμενοῦ ὑπάρχουν περιδοτῖται μετὰ λευκολίθων. Περιδοτῖται ἐπίσης ὑπάρχουν καὶ ύψηλά, δυτικῶς τοῦ αὐχένος «'Αέρας», κάτωθεν καὶ βορείως τῆς κορυφῆς τῶν Γερανείων, εἰς τὴν περιοχὴν Γκούρας. Η αὕτη διάπλασις ὑπάρχει καὶ ἐπὶ τοῦ 'Ακροκορίνθου, εἰς περιοχὴν Σοφικοῦ καὶ ὅπου ἀλλοῦ ἀνέφερα.

Συνεπῶς τὸ «σημεῖον» συναντήσεως τῶν τριῶν ζωνῶν, Παρνασσοῦ - 'Υποπελαγονικῆς - 'Ωλονοῦ, πρέπει νὰ ἀναζητηθῇ βορείως τῶν Γερανείων καὶ ὅχι ἐπὶ τῆς Πελοποννήσου.

"Οσον δφορῷ τὸν χάρτην τοῦ MERCOURT προσεκτικὴ παρατήρησις ἀποκαλύπτει ἀσαφείας καὶ ἀντιφάσεις, ἔχομεν δὲ ὑπ' ὅψιν μας καὶ τὴν ἐργασίαν του «Esquisse Géologique du Nord de la Péloponèse».

Οὕτω εἰς αὕτην θεωρεῖ τοὺς ραδιολαρίτας ως μέλος τῆς Τραπεζώνας, ἔχοντας ως ὑποκείμενον ώδοιιθικούς ἀσβεστολιθίους (θέσις 'Αναστασοπούλεικα), ἐπὶ τῶν ὅποιων θεωρεῖ ἐπωθημένους τοὺς δφειολίθους τῆς 'Υποπελαγονικῆς ζώνης.

'Αλλὰ παρὰ τὰ 'Αναστασοπούλεικα, συνεπείᾳ ρήγματος σχεδὸν παραλήγου πρός τὴν στρῶσιν, ἔξαφανίζονται οἱ ἀνωλιασικοί, ἀμμωνιτοφόροι εἰς δλλας θέσεις, ὄριζοντες. Κανονικαὶ τομαὶ ὑπάρχουν εἰς περιοχὴν Μονῆς Ταξιαρχῶν - Δήμαινας.

'Επίσης οἱ ραδιολαρίται τῆς τομῆς του εἰς 'Αναστασοπούλεικα είναι ἡ σχιστοφαμμιτοκερατολιθικὴ διάπλασις μετ' δφειολίθων καὶ ἐνστρώσεων ἀσβεστολιθῶν μὲ filaments.

Εἰς τὸν χάρτην του πάλιν οἱ ως ἄνω ως ιουρασικοὶ φερόμενοι δφειολίθοι μετὰ τῆς φαμμιτοκερατολιθικῆς συνοδείας τῶν τῆς 'Υποπελαγονικῆς ζώνης ἔρχονται εἰς κανονικὴν ἐπαφήν, ως νὸτιοτελοῦν μίαν ἐνότητα μετὰ τοῦ ἀμμωνιτοφόρου ἄνω Λιασίου, τὸ ὅποιον ἔχει ὑπαχθῆ εἰς τὴν σειρὰν Παρνασσοῦ τῶν μαζῶν τῆς Τραπεζώνας. Η τοιαύτη εἰκὼν είναι ὑπὲρ τῆς ἀπόφεως μας. Είναι δὲ γνωστὸν διατήρηση μέλη των (Τριαδικὸν - κάτω Ιουρασικὸν) φασικῶς δμοιάζουν αἱ ζῶναι Παρνασσοῦ καὶ 'Υποπελαγονικὴ (Παρνασσός, Καλλίδρομον κ. ἢ.).

Εἰς τὸ τεκτονικὸν πάλιν διάγραμμα τοῦ αὐτοῦ χάρτου φέρει εἰς κανονικὴν ἐπαφήν τὴν ζώνην Παρνασσοῦ (Τραπεζώνα) πρός τὴν 'Υποπελαγονικὴν καὶ τοποθετεῖ μίαν πιθανὴν ἐφίππευσιν ἐντός τῆς 'Υποπελαγονικῆς ζώνης (ἀνατολικῶς τῆς Τραπεζώνας).

'Ως πρός τὴν ἔναρξιν τοῦ φλύσχου ἐντός τῆς ζώνης Παρνασσοῦ είναι γνωστὸν διατήρηση μεταβατικῶν σχηματισμῶν - Γκιώναν καὶ Οἴτην. Οὕτω ἔχομεν ἀλλοῦ ἔναρξιν ἀπὸ τοῦ Παλαιοκαίνου καὶ ἀλλοῦ ἀπὸ τοῦ Ηγεμονίου ('Υμέριον εἰς Οἴτην).

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη "Θεόφραστος" - Τμήμα Γεωλογίας. Α.Π.Θ.

Ούτω δὲν μᾶς ξενίζει ἔὰν εἰς μίαν περιοχὴν τῆς τόσον εὔρείας εἰς ἔκτασιν 'Υποπελαγονικῆς ζώνης ἔχομεν διαφοράς εἰς τὴν ἔναρξιν τοῦ φλύσου.

'Ἐν κατακλεῖδι, ἔὰν δεχθῶμεν ὅτι ἡ σχιστοφαμμιτοκερατολιθικὴ διάπλασις μετ' ὀφειολίθων ἀποτελεῖ ἐκ τῶν γνωρισμάτων τῆς 'Υποπελαγονικῆς ζώνης, τότε, ἐφ' ὅσον αὐτῇ ἀποτελεῖ μίαν ἐνότητα μὲ τὰς ἀνθρακικὰς μάζας τῆς Τραπεζώνας (Τριαδικὸν - κ. Ἰουρασικόν), ὑποχρεωτικῶς θὰ δεχθῶμεν τὴν περιοχὴν Τραπεζώνας ὡς ἀνήκουσαν εἰς τὴν 'Υποπελαγονικὴν ζώνην.

'Αφ' ἔτερου ἔὰν καὶ ἡ ἔναρξις τῆς κρητιδικῆς ἐπικλύσεως ἀποτελεῖ ἐν ἐπὶ πλέον σοβαρὸν γνώρισμα διακρίσεως τῶν ζωνῶν, τότε, ὡς προκύπτει ἐκ τοῦ χάρτου τοῦ Dercourt, ἐπὶ τῆς ύπ' αὐτοῦ φερομένης ὡς ἄνω Ιουρασικῆς σχιστοκερατολιθικῆς διαπλάσεως μετ' ὀφειολίθων ἔχομεν ἐπικλυσιγενῶς τὸ Κενομάνιον, τὸ ὄποιον ἀποτελεῖ καὶ τὴν ὁροφήν τῶν βωβειτῶν τῆς Ἐλευσίνος, ὑπαγομένης καὶ τῆς περιοχῆς ταύτης εἰς τὴν 'Υποπελαγονικὴν ζώνην καὶ ὅχι εἰς τὴν ζ. Παρνασσοῦ (c. ΚΕΝΖ, Γ. ΑΡΩΝΗΣ), ἡ εἰς μεταβατικὴν ἀπὸ τῆς ζ. Παρνασσοῦ πρός τὴν 'Υποπελαγονικὴν, ὅπου εἰς παλαιοτέραν ἐργασίαν μας μετὰ τοῦ κ. Γ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ ἐτοποθετήσαμεν καὶ τὴν νήσον Σαλαμίνα (Παρατήρησεις ἐπὶ τῆς γεωλογικῆς κατασκευῆς τῆς νήσου Σαλαμίνος), ἐπὶ τῆς ὄποιας διεπιστώθη καὶ τὸ Κενομάνιον.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. APANITOY, ΣΠ.: Περὶ τῆς ἡλικίας τῆς σχιστοφαμμιτικῆς διαπλάσεως 'Ἐρμιονίδος. Δελτ. 'Ελλ. Γεωλ. 'Εταιρ., **Τόμ. IV**, 'Αθῆναι, 1959 - 60.
2. AΡΩΝΗ, Γ.: Γεωλογικαὶ καὶ κοιτασματολογικαὶ ἔρευναι εἰς τὴν μεταλλοφόρον περιοχὴν 'Ἐρμιόνης. "Ἐρευναι ἐπὶ τοῦ Ὄρυκτοῦ Πλούτου τῆς 'Ελλάδος Ι.Γ.Ε.Υ., **Τόμ. I**, σ. 153 - 174, 'Αθῆναι, 1951.
- 2a. AΡΩΝΗ, Γ. - ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗ, ΓΡ.: Γεωλογικὸς χάρτης τῆς 'Ελλάδος, κλ. 1 : 50000, «Δελφοί», Ι.Γ.Ε.Υ., 'Αθῆναι, 1961.
3. AUBOUIN, J.: Contribution à l'étude géologique de la Grèce septentriionale : les confins de l'Epire et de la Thessalie. Annales géol. d. Pays Hellén., **T. X**, Athènes, 1960.
4. BENDER, H. - HIRSCHBERG, K. - LENTERITZ, K. - MÄNZ, H.: Zur Geologie der Olympos - Pindos und der Parnass - Kionazone im Tal des Asklepieion (Argolis). Ann. géol. d. Pays Hellén., **T. XI**, p. 201 - 213, Athènes, 1960.
5. BΟΡΕΑΔΟΥ, Γ.: 'Η σχιστοκερατολιθικὴ διάπλασις τῆς Σαλαμίνος καὶ αἱ βασικαὶ καὶ ὑπερβασικαὶ ἐκρίξεις αὐτῆς. Δημ. Γεωλ. 'Υπηρ. 'Ελλ. 'Υπουργ. 'Εθν. Οἰκον., ἀριθ. 19, 'Αθῆναι, 1932.
6. BΟΡΕΑΔΟΥ, Γ.: Νεοκαμψεικὴ πτυχίωσις εἰς τὴν 'Α. 'Ελλάδα καὶ αἱ φάσεις τῆς ἀλπικῆς ἐν 'Ελλάδι ὁρογενέσεως. Διατριβὴ ἐπὶ ὑφηγεσίᾳ. 'Αθῆναι, 1937.
7. BΟΡΕΑΔΟΥ, Γ.: Περὶ τῆς γενέσεως τῶν κοιτασμάτων σιδηροπυρίτου καὶ μαγγανίτου τῆς 'Ερμιονίδος καὶ περὶ τῆς ἀμοιβαίας σχέσεως αὐτῶν. Δελτ. 'Ελλ. Γεωλ. 'Εταιρείας, **T. III**, τεῦχος 1, 'Αθῆναι, 1956 - 58.
8. BLUMENTHAL, M. M.: Zur Kenntnis des Querprofils des zentralen und nördlichen Peloponnes. Neues Jahrb. f. Min. Geol. u. Pal. Beil., Bd. **70**, S. 449 - 514, Stuttgart, 1933.
9. BΟΡΝΟΒΑΣ, J.: Mit Beiträgen von H. BEUDER u. v. JACOBSHAGEN, Die Cephalopodenkalke von Pyramis bei Argos (Peloponnes). Πρακτ. Ακαδ. 'Αθηνῶν φυσικῶν εἰδομένων, Θεοφάνεια, 1939.

10. BRUNN, J.: Les éruptions ophiolithiques dans le NW de la Grèce. Leurs relations avec l'orogénèse. Congrès Géol. Intern. Section XV. Alger, 1954.
11. CAYEUX, L.: Existence du Crétacé inférieur en Argolide. C.R.A.S., **T. 136**, p. 165 - 166, Paris, 1903.
12. CAYEUX, L.: Existence du jurassique supérieur et de l'infracrétacé en Argolide (Grèce). B.S.G.F., (4), **T. 4**, p. 87 - 105, Paris, 1904.
13. CELET, P.: Contribution à l'étude géologique du Parnasse - Kiona et d'une partie des régions méridionales de la Grèce continentale. Annales Géol. d. Pays Hellén., **T. XIII**, Athènes, 1962.
14. ΓΕΩΡΓΑΔΑ, Γ.: Ή τοῦ Ἀρκοορίνθου περιοχὴ γεωλογικῶς ἔξεταζομένη. Ἀρχιμήδης, **T. 12**, σ. 1.6 - 20, Ἀθῆναι, 1911.
15. DEPRAT, J.: Note sur une diabase ophitique d'Epidaure (Péloponnèse). B.S.G.F. (4), **T. 4**, p. 247 - 250, Paris, 1904.
16. DERCOURT, J.: Esquisse géologique du Nord du Péloponnèse. B.S.G.F. 7e sér., **T. 2**, p. 415 - 426, Paris, 1960.
17. DERCOURT, J.: Étude géologique de la région comprise entre les plaines d'Argos et de Tripolis Γεωλ. καὶ Γεωφ. Μελέται Ι.Γ.Ε.Υ., **T. VII**, ἀρ. 3, Ἀθῆναι, 1962.
18. KTENAS, C.: Sur l'âge triasique du calcaire de l'Acrocorinthe. B.S.G.F. (4), **T. 10**, p. 310, Paris 1910.
19. KTENA, K.: Ὁρυκτολογικοὶ Πίνακες. Ἀθῆναι, 1910.
20. KTENA, K.: Οἱ λιθάνθρακες τῆς Ἐλλάδος. Ἀρχιμήδης, **18**, σ. 9 - 14, Ἀθῆναι, 1917.
21. KTENA, K.: Στοιχεῖα Ἀναλυτικῆς Ὁρυκτολογίας, Ἀθῆναι, 1923.
22. MAPINOY, G.: Ἐμφανίσεις γρανιτικῶν πετρωμάτων εἰς Ἀργολίδα (Ἐρμιόνην) καὶ ἡ ἡλικία τῆς σχιστοψαμμιτικῆς διαπλάσεως. Δελτ. Ἐλλ. Γεωλ. Ἐταιρίας. **Τόμ. II**, σελ. 121 - 23, Ἀθῆναι, 1954.
23. MAPINOY, G.: Περὶ τῆς κατὰ γεωτεκτονικὰς ζώνας διαιρέσεως τῆς Ἀνατολικῆς Ἐλλάδος. Δελτίον Ἐλλ. Γεωλ. Ἐταιρίας. **Τόμ. III**, τεύχος 1, Ἀθῆναι, 1958.
24. MITZOPOULOS, M. und RENZ, C.: Fossiliführende Trias im griechischen Orthrysgebirge. Eclogae Geol. Helv. Bd. **31**, No 1, S. 71 - 73, 1938.
25. MITZOPOULOS, M. - PARASKEUOPoulos, G.: Sur la présence de roches volcaniques d'âge secondaire dans la presqu'île de Pérachora. Πρακτ. Ἀκαδ. Ἀθηνῶν, **T. 25**, σ. 102 - 108, Ἀθῆναι, 1950.
26. MOUSSOULOS, L.: Les gisements pyritieux du district minier d'Hermione. Étude sur leur Géologie et Minéralogie. Le problème de leur genèse. Annales Géol. d. Pays Hellén., **T. IX**, Athènes, 1958.
27. NÉGRIS, PH.: Sur la nappe charriée du Péloponnèse. Compt. rend. hébd. Acad. Scienc., **T. 142**, p. 182 - 184, Paris, 1906.
28. NÉGRIS, PH.: Sur les racines de la nappe du Péloponnèse. Compt. rend. hébd. Acad. Scienc., **T. 142**, p. 308 - 310, Paris, 1906.
29. NÉGRIS, PH. - KTENAS, C.: Sur le Néocrétacé de l'Argolide. Compt. rend. hébd. Acad. Scienc., **T. 145**, p. 1235 - 1237. Paris, 1907.

30. ΝΕΓΡΗ, Φ.: 'Η Ἀρχαιότερη πέριξ αὐτῆς μέρη, γεωλογικῶς ἔξετα-
ζόμενα. 'Αρχιμήδης, **T. 13**, σ. 54 - 57, 'Αθῆναι, 1912.
31. NÉGRIS, PH.: *Roches cristallophylliennes et tectonique de la Grèce.*
pp. 214 - 215, 218 - 219, 238 - 239, 290. Athènes, 1915.
32. ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΙΟΥ, Ι.: Τὰ νεογενῆ ἡφαιστεια τῆς Κρομμυωνίας. Διατριβὴ ἐπὶ
ὑφηγεσίᾳ. 'Αθῆναι, 1937.
33. ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΙΟΥ, Ι. - ΤΑΤΑΡΗ, ΑΘ.: Συμπλήρωσις κοιτασματολογικῆς ἀναγνω-
ρίσεως τῶν βωξιτῶν Παρνασσοῦ - Γκιώνας. Δελτ. Ι.Γ.Ε.Υ., ἀρ. 3, σελ. 18,
'Αθῆναι, 1956.
34. ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΙΟΥ, Ι. - κ. ἄ.: Γεωλογικὴ χαρτογράφησις φύλλου Ἀμφικλείας.
Δελτ. Ι.Γ.Ε.Υ., ἀρ. 4 - 5, 'Αθῆναι 1959.
35. ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΙΟΥ, Ι. - κ. ἄ.: Συμπλήρωσις τῆς χαρτογραφήσεως τοῦ φύλλου
Ἀμφικλείας. Δελτ. Ι.Γ.Ε.Υ., ἀρ. 6, 'Αθῆναι, 1960.
36. ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΙΟΥ, Ι. - κ. ἄ.: Συμπλήρωσις τῆς χαρτογραφήσεως τοῦ φύλλου
Λαμίας. Δελτ. Ι.Γ.Ε.Υ. ἀρ. 6, 'Αθῆναι, 1960.
37. PAPASTAMATIOU, J.: La géologie de la région montagneuse du Parnasse
- Kiona - Oeta. B S.G.F. 7e série, **T. II**, p. 398 - 409, Paris, 1960.
38. ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΙΟΥ, Ι. - ΤΑΤΑΡΗ, ΑΘ. - ΚΑΤΣΙΚΑΤΣΟΥ, Γ.: Κοιτασματολογικὴ ἀνα-
γνώρισις τῶν βωξιτῶν βορειοανατολικοῦ Παρνασσοῦ. Δελτ. Ι.Γ.Ε.Υ., ἀρ. 6,
'Αθῆναι, 1960.
39. ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΙΟΥ, Ι. - ΤΑΤΑΡΗ, ΑΘ. - ΒΕΤΟΥΛΗ, Δ. - ΜΠΟΡΝΟΒΑ, Ι. - ΧΡΙΣΤΟ-
ΔΟΥΛΟΥ Γ.: Γεωλογικὸς χάρτης τῆς Ἐλλάδος, κλ. 1 : 50000. «Ἀμφισσα»,
Ι.Γ.Ε.Υ., 'Αθῆναι, 1960.
40. ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΙΟΥ, Ι. - ΤΑΤΑΡΗ, ΑΘ. - ΒΕΤΟΥΛΗ, Δ. - ΚΑΤΣΙΚΑΤΣΟΥ Γ.: Γεωλογι-
κὸς χάρτης τῆς Ἐλλάδος, κλ. 1 : 50000, «Ἀμφισσα», Ι.Γ.Ε.Υ., 'Αθῆναι,
1962.
41. ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΙΟΥ, Ι. - ΤΑΤΑΡΗ, ΑΘ. - ΚΑΤΣΙΚΑΤΣΟΥ, Γ. - ΜΑΡΑΓΚΟΥΔΑΚΗ, Ν.:
Γεωλογικὸς χάρτης τῆς Ἐλλάδος, κλ. 1 : 50000, «Γαλαξίδιον», Ι.Γ.Ε.Υ.,
'Αθῆναι, 1962.
42. ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΙΟΥ, Ι. - ΤΑΤΑΡΗ, ΑΘ.: Τεκτονικὴ τῶν ξενιατῶν μεταβάσεως ἀπὸ
ξώνης Παρνασσοῦ - Γκιώνας εἰς ξώνην Ὦλονοῦ - Πίνδου. Δελτ. Ἐλλ. Γεωλ.
Ἐταιρ., **T. V**, τ. 1, 'Αθῆναι, 1962.
43. PHILIPPSON, A.: Der Peloponnes. Berlin, 1891 - 1892.
44. PHILIPPSON, A.: La tectonique de l' Egéide. Ann. Géogr., **T. 7**, p. 122, 1848.
45. PHILIPPSON, A.: Die griechischen Landschaften, Bd. III, Teil 1, 2, (Der Pe-
loponnes), Frankfurt, 1959.
46. RENZ, C.: Die Tektonik der Griechischen Gebirge. Πραγματεῖα Ἀκαδ.
'Αθηνῶν, **8**, ἀρ. 1, 'Αθῆναι, 1940.
47. RENZ, C. - REICHEL, M.: Beiträge zur Stratigraphie und Paläontologie des
ostmediterranen Jungpaläozoikums und dessen Einordnung im griechi-
schen Gebirgssystem Teil I, und II,: Geologie und Stratigraphie von
C. Renz. Eclogae Geol. Helvetiae, Vol. **38**, No 2, Basel, 1945.
48. RENZ, C. - ΛΙΑΤΣΙΚΑ, Ν. - ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΤΗ, ΗΛ.: Γεωλογικὸς χάρτης Ἐλλάδος,
κλ. 1 : 500.000, Ι.Γ.Ε.Υ., 'Αθῆναι, 1954.
49. RENZ, C.: Die tektonische Stratigraphie der ionisch-selbständigen
Mητράκη. Die tektonische Stratigraphie der ionisch-selbständigen
Formationsgruppen des Ionischen Meeres. Tijdschrift für geologische Wissenschaften, **1949**.

- tionen Griechenlands. Ι.Γ.Ε.Υ., Είδικαι μελέται ἐπὶ τῆς γεωλογίας τῆς Ἑλλάδος, 'Αθῆναι, 1955.
50. ΤΑΤΑΡΗ, ΑΘ. - ΧΡΙΣΤΟΛΟΥΛΟΥ, Γ. : Παρατηρήσεις ἐπὶ τῆς γεωλογικῆς κατασκευῆς τῆς νήσου Σαλαμῖνος. Δελτ. Ἑλλ. Γεωλ. Ἐταιρ., **Τόμ. III**, τ. 1, 'Αθῆναι, 1958.
51. ΤΑΤΑΡΗ, ΑΘΑΝ. : Οἱ μεσοηαιμινικοὶ βιοξῖται τῆς ξώνης Τριπόλεως καὶ τὰ ἐνδοηαιμινικὰ τεκτονικὰ γεγονότα. Δελτ. Ἑλλ. Γεωλ. Ἐταιρ., **Τ. V**, τ. 2, 'Αθῆναι, 1963 - 64.
52. ΤΑΤΑΡΗ, ΑΘ. : "Ἐκθεσις ἐπὶ τῆς γενομένης χαρτογραφήσεως ὑπὸ κλίμ. 1:5000 περιοχῶν τῶν φύλλων «Ἀργος - Ἀστρος» κλ. 1 - 50000, διὰ τὴν ἔρευναν τῶν καρστικῶν ὑδάτων. Ι.Γ.Ε.Υ., ἀρ. ἑκδ. 1180, 'Αθῆναι, 1964.
53. ΤΑΤΑΡΗ, ΑΘ. : 'Ἐπὶ τῆς παρουσίας τῆς ξώνης Ὀλονοῦ - Πίνδου εἰς περιοχὴν Σύμης - Βιάννου (ἀνατ. Κρήτη) καὶ τῆς ήλικίας τῶν σπιλιτῶν της. Ἀνακοίνωσις εἰς Ἀκαδ. Ἀθηνῶν. 'Ιούνιος 1964.
54. ΤΡΙΚΑΛΙΝΟΥ, Ι. : Συμβολὴ εἰς τὴν ἔξέτασιν τῆς τεκτονικῆς δομῆς τῆς Ἑλλάδος. Τεκτονικαὶ ἔρευναι εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Ναυπλίου. Πρακτ. Ἀκαδ. Ἀθηνῶν, **Τ. 37**, σ. 223 - 231, 'Αθῆναι, 1962.
55. SAKELLARIOU, M. : Faune Triasique près d' Hagia Moni (Nauplie) en Argolide. Πρακτ. Ἀκαδ. Ἀθηνῶν, **Τ. 13**, σ. 728 - 727, 'Αθῆναι, 1938.
56. WIEDENMAYER, F. : Sur quelques Ammonites provenant d'un gisement à Céphalopodes à Pentéoria (Grèce). Δελτ. Ἑλλ. Γεωλ. Ἐταιρίας, **Τ. IV**, τ. 1, 'Αθῆναι, 1959 - 1960.
57. ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ, ΔΙΟΜ. : Γεωλογικὴ καὶ Φυσιογραφικὴ βιβλιογραφία τῆς Ἑλλάδος. Ι.Γ.Ε.Υ., 'Αθῆναι 1961.